

HOLOCAUST BIBLIOTHEEK

Salo Muller

Tot vanavond en lief zijn hoor!
oorlogsherinneringen

Tot vanavond en lief zijn hoor!

Salo Muller

Tot vanavond en lief zijn hoor!
oorlogsherinneringen

Voor Conny

Inhoudsopgave

Woord vooraf

Inleiding: Overleden in Auschwitz

10	1 Door de wereld terzijde geschoven
11	2 De totale verwijdering der Joden
14	3 Joods Amsterdam
15	4 De vlucht van koningin Wilhelmina
17	5 Praten met Hitler?
18	6 Razzia's
20	7 Geboren op een schrikkelidag
21	8 Een zonnige morgen in mei
23	9 De laatste ontmoeting met mijn ouders
24	10 Mijn eerste onderduikadres
25	11 De slagader doorgebeten en het bloed uitgezogen
27	12 De bipsen inspecteren
30	13 Een oude, koude fiets
31	14 Wat is een jood?
33	15 Met wortel en tak uitroeien
35	16 Niet te geloven
36	17 Doodstraf
39	18 Tantje Ju en nichtje Etty
40	19 Het verraad van de Joodse Raad
43	20 Bevel uit Berlijn
46	21 Een grote liefde: Duitsland
47	22 Japje in Friesland
49	23 Leven en dood van alledag
50	24 Tussen de muizen en de ratten
51	25 Bips afvegen met een psalmblaadje
53	26 Kampen in Nederland
55	27 Een trein uit Apeldoorn
57	28 Zwarte donderdag
58	29 Naakt in de koude nacht het einde tegemoet
59	30 Auschwitz
61	31 Intussen in Friesland
64	32 Het einde van de oorlog
65	33 Nachtmerrie
66	34 Terug naar Amsterdam
67	35 Astma, op nerveuze gronden
67	36 Jarig
68	37 Dromen van mijn overleden ouders
69	38 Kinderheim Villa Jenny

Dit boek is in 2005 uitgegeven door Uitgeverij Houtekiet
© 2014 Uitgeverij Verbum en Salo Muller
Omslagfoto: Salo Muller
Vormgeving binnenwerk: Van Boom & Rijnbende, Amsterdam
Druk: Koninklijke Wöhrmann, Zutphen
ISBN 9789074274708
NUR 321

Meer informatie over Verbum Holocaust Bibliotheek: www.verbum.nl

71	39	Postzegels verzamelen
72	40	Braaksel terug opeten om het af te leren
73	41	Amerikaanse kauwgom
76	42	Waarom ben ik blijven leven?
76	43	Afscheid van het geloof
78	44	School in de soep
79	45	Sekslessen in de zomer
80	46	Salo, het lastige jongetje
82	47	Te snel aangebrand
83	48	Gedichten schrijven
85	49	Heilgymnast masseur!
87	50	Bij Ajax
88	51	Conny
101	52	Een heel hecht gezin

Naschrift
Register

Woord vooraf

Op de begrafenis van mijn moeder, in werkelijkheid mijn tante, kreeg ik na mijn afscheidswoord een vreemd gevoel. Ik keek om me heen. Ik stond in de aula op Muiderberg, samen met mijn vrouw en onze beide kinderen. Verder mijn zusje (mijn nichtje) met haar gezin, een paar nichten en neven en enkele lieve vrienden en kennissen. Dit was dus de Rest van mijn eens zo grote familie.

Mijn vrouw stond zoals gewoonlijk naast me. Alleen. Ja, zij was hier alleen, zonder iemand van haar familie. Die bestond immers niet meer. Bijna niemand van hen had de Tweede Wereldoorlog overleefd. Zij was dus het Restje van haar zo grote familie.

Alles bij elkaar zijn we een verdomd klein Restje, dat zich tussen alle andere mensen moet proberen staande te houden. Misschien wordt het Restje door onze kinderen en kleinkinderen nog eens een Rest! Dit dacht ik allemaal in één minuut, voordat de baar naar buiten werd gereden, in de sneeuw.

Ik draag dit boek op aan de man en de vrouw die mij, met vallen en opstaan, de opvoeding hebben gegeven waardoor ik in deze wereld ben geworden wie ik ben. Aan Ju en Louis. Maar ook aan mijn vader en moeder, aan mijn ooms, tantes, neven en nichten en aan de gehele familie van mijn vrouw. Aan hen dus die de gaskamers niet hebben overleefd. Aan mijn vrouw Conny, mijn kinderen en mijn kleinkinderen: Opdat zij niet vergeten! En aan al die mensen die met gevaar voor eigen leven mijn leven hebben durven redden.

Dank ben ik verschuldigd aan mijn vrouw Conny. Avonden heeft ze alleen gezeten. Maar altijd bleef zij mij steunen om dit boek toch echt af te maken. En aan mijn nieuwe uitgever Gerton van Boom. Door hem is mijn boek vernieuwd.

Salo Muller

Inleiding

Overleden in Auschwitz

Telkens als ik het begin van *Ondergang* van dr. J. Presser lees, lopen de rillingen over mijn rug. Hij schrijft: 'Dit boek behelst de geschiedenis van een moord. Een moord, tevens massamoord op nimmer gekende schaal, met voorbedachten rade, en in koelen bloede gepleegd. De moordenaars waren Duitsers, de vermoorden Joden.'

Hoe heeft die deportatie en de vernietiging daarna kunnen plaatsvinden? Wie waren de barbaren die dit op hun geweten hebben? Heeft dan niemand iets gedaan om deze afslachting te stoppen? Waarom zijn niet meer Joden gevlucht of ondergedoken? Zes miljoen mensen zijn op wreedaardige wijze omgebracht. Vermoord, vergast. Onder deze vermoorden bevonden zich mijn ouders.

Ja, bijna mijn hele grote familie. En ook de familie van mijn vrouw. De brieven van het Rode Kruis heb ik bewaard. Ze bevatten één regel! De naam van mijn moeder: Lena Blitz, geboren op 20 oktober 1908 en overleden in Auschwitz op 12 februari 1943. De andere brief vermeldt de naam van mijn vader Louis Muller, geboren op 20 juli 1903, overleden in Auschwitz op 30 april 1943.

Ik heb ze zien staan op het toneel van de Hollandsche Schouwburg, hoog boven mijn hoofd. Ik mocht niet met ze mee. Ik heb staan schreeuwen naar mijn moeder, maar ik mocht niet naar haar toe. Ze brachten me naar de kindercrèche aan de overkant. Daar heb ik vier dagen en nachten gehuild, geroepen, gegild om mijn ouders. Het baatte niets. Ik heb ze nooit meer teruggezien. Ze werden naar kamp Westerbork vervoerd en niet veel later doorgestuurd naar Auschwitz.

Hoe heeft dit kunnen gebeuren?

Tot vandaag loop ik met die vraag rond. Ik verdring de woede maar vooral het enorme verdriet dat van mijn hele lichaam bezit heeft genomen. Er gaat geen dag voorbij of ik moet wel even huilen.

Het helpt niet. Toch moet er op de een of andere manier orde in mijzelf worden geschapen. Er moet rust in mij komen, zonder pillen, zonder gesprekken met artsen, zonder tijdelijke ingrepen. Wat er maar te lezen was over dit enorme drama heb ik wel gelezen. Uitputtend gelezen.

Maar nu is dan het moment aangebroken dat ik zelf mijn verhaal kwijt moet, het verhaal van mijn leven. Zal het veel helpen? Zal ik me meer bevrijd voelen? Ik vraag het me af. Ik moet het eindelijk kwijt.

Ik heb deze geschiedenis niet gerangschikt tot een chronologisch geheel. Alles wat ik mij herinner, heeft een plaats gekregen in de loop van het verhaal, niet zozeer op data gerangschikt, maar wel aangehaald waar dat verhaal ondersteunt. En zo herinner ik het mij ook, ruim zeventig jaar na deze ondergang.